UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

Qvi Filii Sint Legitimi. Titvlvs XVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

ad ſecunda vota tranſire: ſed ipſe præſcripta prohibitione contempta, filiam G. in facie eccleſiæ ſibi ſolenniter copulavit uxorem: [2 & ſ.] Cùm Archiepiſcopus vellet de matrimonio primo cognoſcere, dicta M. appellationis vocem emiſit: cujus appellationi Archiepiſcopus deferens, eidem ſub excommunicationis interminatione diſtrictius interdixit, ne cui nuberet, donec cauſa ipſa finem debitum ſortiretur: ipſa tamen de remedio appellationis confiſa, cuidam alii Gu. nomine nupſit: [3 & ſ.] Mandamus, quatenus ſi nihil conſtiterit, quod impediat, præter conſenſum de futuro, qui inter præfatos *a* R. & M. adſeritur præceſſiſſe, ſecunda matrimonia inviolabiliter obſervanda ſublato appel. obſtaculo judicetis. Licet enim contra interdictum eccleſiæ ad ſecunda vota tranſire non debuerit, non eſt tamen conveniens, ut ob id ſolum ſacramentum conjugii diſſolvatur: alia *b* tamen pœnitentia eis debebit imponi, quia contra prohibitionem eccleſiæ hoc fecerunt.

[1 *Poſt modicum tempus quibuſdam ipſius mulieris conſanguineis procurantibus, memoratus R. cum ea præſente verbis præſentis temporis contraxit, ſicut dicitur, matrimonium. Fide hinc inde corporaliter præſtita, quòd vir mulierem ſicut uxorem legitimam de cætero exhiberet, & ipſa reverenter ei ſine contradictione, ſicut viro legitimo obediret, nihilq; defuit, niſi ſolennitas in facie eccleſiæ celebranda, quæ propter tempus quadrageſimæ tunc non potuit effectui mancipari.*]

[2 *Poſtmodum verò duabus mulieribus & viro coram Archiepiſcopo conſtitutis, prædictus R. publicè confeſſus eſt, ſecum M. ſicut ſuperius dictum eſt, matrimonium contraxiſſe, & aliam ſ. Matildam prava quorundam ſuggeſtione ſeductum poſtmodum accepiſſe. Maria verò conſtanter aſſeruit, quòd pater ejus non moverat de voluntate ejus querelam, dicens quòd inter ipſam & præfatum R. excepta ſola fide de contrahendo matrimonio nulla obligatio interceſſerat: quam quia ipſe non ſervaverat, ſervare minimè tenebatur: & ideò eam quam ſecundò acceperat, relinquebat. Cùm autem alia præfat. R. tanquam proprium virum ſibi reſtitui poſtularet.*]

[3 *Et ſuper hoc citata coram Archiepiſcopo noluit propter appellationem quam objecerat, apparere. Cùm igitur abſentibus partibus non videretur nobis negotium finiendum, ipſum experientiæ veſtræ de qua multum confidimus committentes.*]

CAP. III.

Si hi, qui dicebantur conſanguinei, contraxerunt contra præceptum judicis, debent ſeparari, donec de cauſa cognoſcatur.

Idem *Paduan. Epiſcopo.*

DE muliere *c:* & infrà. Illos autem, qui pro conſanguinitate prohibentur conjungi, & pòſt contra interdictum eccleſiæ ſe receperint, excommunicationi debes ſubjicere, donec tamdiu ſeparentur, quouſque legitimè cognoſcatur, utrum eorum matrimonium poſſit & debeat jure ſtare.

QVI FILII SINT LEGITIMI.

TITVLVS XVII.

CAP. I.

Naturalis ex ſoluto genitus & ſoluta, legitimatur per ſubſequens parentum conjugium, etiam quoad hæreditatem.

Alexander III.

COnqueſtus *d* eſt nobis H. quòd cùm quandam mulierem in uxorem acceperit, R. patruus mulieris ipſam exhæredare conatur, eò quòd ante deſponſationem matris ſuæ nata fuerit, [illegible] pater mulieris præfatæ matrem ipſius acceperit [illegible] rem. Ideoque mandamus, quatenus ſi eſt ita, [illegible] gitimam judicetis, prædicto R. inhibentes, ne [illegible] ri hac occaſione ſuper hæreditate paterna moleſtiam [illegible] rat, vel gravamen. Si autem contra hoc venire præſumpſerit, cum *a* ſeveritate eccleſiaſtica procedatis.

CAP. II.

Separato matrimonio in facie eccleſiæ contracto, filii [illegible] concepti ante ſententiam ſunt legitimi.

Idem.

CVm *b* inter I. virum, & T. mulierem divortii [illegible] tia canonicè ſit prolata, filii eorum non [illegible] inde ſuſtinere jacturam, cùm parentes eorum [illegible] ne contradictione eccleſiæ inter ſe contraxiſſe [illegible] Ideoque ſancimus, ut filii eorum, quos ante [illegible] habuerunt, & qui *c* concepti fuerant ante latam [illegible] tiam, non minus habeantur legitimi, & quòd in [illegible] paterna hæreditario jure ſuccedant, & de parentum facultatibus nutriantur.

CAP. III.

Statur verbo viri & mulieris, qui negant aliquem filium, niſi indiciis & teſtibus probetur contrarium.

Idem *Rothomagen. Archiepiſcopo.*

TRanſmiſſæ *d* nobis tuæ literæ continebant, quòd cùm N. uſque ad juventutem quendam [illegible] triviſſet, uxore ſua M. tunc non deſponſata [illegible] tante, poſtmodum ipſam legitimè deſponſavit [illegible] ſuſtulit ex eadem: quibus paternam hæreditatem [illegible] tentibus, prædictus juvenis *e* contradicit [illegible] lium & hæredem, quamvis à vicinia, quæ [illegible] eorum eſſe credebat, ſpurius diceretur: prædictus [illegible] & uxor ejus præfatum juvenem ſpurium ſuum [illegible] mum filium eſſe negabant, ſed dicebant, quòd [illegible] tatis intuitu nutriviſſent. Cùm autem quæſtio [illegible] te mota eſſet, & prædictus juvenis pro eo, quòd [illegible] nolebat, vinculo ſit excommunicationis adſtrictus [illegible] ſul. t. t. reſpond. quòd in tali caſu ſtandum eſt [illegible] mulieris: niſi certis indiciis & teſtibus tibi [illegible] ſe *f* filium juvenem memoratum.

CAP. IV.

Illegitima proles eſt, quam viro vivente uxor ex adultero [illegible] cepit, ſive cum adultero, ſive cum viro moritur.

Idem *Exonien.* g *& Vincomen. Epiſcopis, & Abba. Herforden.*

CAuſam *h* quæ: [1 & ſ.] Si conſtiterit, quòd [illegible] tha de Anelina muliere tempore Alani viri [illegible] cum eo tanquam cum viro ſuo morante, vel R. [illegible] Agathæ ipſam A. adhuc habente virum publicè [illegible] nata fuit, eam non fuiſſe legitimam ejuſdem R. [illegible] dicetis: quia non potuit eſſe uxor, quæ viri ſui [illegible] culans, alii dum ille viveret, copulari præſumpſit.

[1 *Inter nobiles viros F. & S. de Arden. quondam [illegible] gathæ de nativitate ipſius vertitur [illegible] ſub certa forma commiſimus terminandam: Verum [illegible] dem F. de Ard. præfa. Lundon. Epiſcopum [illegible] quod dominus eſt prædicti R. amovendum, & [illegible] illius duximus ſubrogandum, per Apoſt. [illegible] damus, quatenus.*]

a *Præfatum.* b *aliqua in recentioribus, nam in omni. veteribus alia legitur.* c *C. 5. tit. de ſponſ. §. illos. in 1. comp. & poſt concil. Lat. ſub Alex. III. p. 6. c. 19.* d *Ca. 1. eod. tit. in 1. comp. & poſt conc. Lat. ſub Alex. III. p. 33. c. 3.*

a *In aliis, contra eum: ſed in omnibus antiquis, [illegible] ſum.* b *C. 2. eod. tit. in 1. comp. & poſt conc. Lat. ſub Alex. III. p. 33. c. 5.* c *conceptus.* d *C. 3. eod. tit. in 1. comp. & poſt [illegible] Lat. p. 8. c. 11.* e *contradixit.* f *in aliquo exemplari [illegible] lium eſſe illorum, ſed in antiquis, ut eſt expreſſum.* g [illegible] *& Vincomen. ſed rectius ut eſt impreſſum.* h *C. 4. eod. tit. [illegible] compilat. vide c. cauſam quæ ſupr. de dolo. & cap. cauſam quæ [illegible] de offi. deleg.*

CAP.

CAP. V.

Quæſtio nativitatis oppoſita petenti hæreditatem coram judice ſeculari, eſt ad eccleſiaſticum judicem tranſmittenda. h. d. & eſt textus multum notabilis & allegabilis.

Idem *Exonien. Epiſcopo, & Abbati Herford.*

LAtor *a* præſentium R. [1 & ſ.] Cùm autem idem R. H. coram ſeculari judice ſuper hæreditate avi ejuſdem R. patris dicti H. traxiſſet in cauſam : ille ſibi præſumpſit objicere, quòd pater ejus non fuit de legitimo matrimonio natus, & ideò de hæreditate avi ſui nihil poſſe in ſucceſſorio vindicare : tandem cùm ſuper quæſtione nativitatis coram Norvicen. Epiſcopo tractatum fuiſſet ad noſtram extitit audientiam appellatum : [2 & ſ.] Ideoque mandamus, quatenus cauſam ſuper quæſtione nativitatis patris ejuſdem R. intra duos menſes ſublato appellationis obſtaculo terminetis. Si verò intra duos menſes præfatus H. non poterit probare legitimè quod objecit, ex tunc ſeculari domino, ſub cujus judicio de hæreditate cauſa vertitur, intimetis : ut pro quæſtione nativitatis non dimittat, quin cauſam ſuper hæreditate audiat & decidat.

[1 *Non ſine multo diſcrimine ſui corporis ad noſtram accedens præſentiam, ſua nobis conqueſtione propoſuit : quòd cùm avus ſuus [illegible] duas habuerit, de quarum una ejus pater proceſſit, de altera [illegible] patrem ſuum ſuſtuliſſet : idem Ha. XL. acras terræ quæ ipſum & patrem ejuſdem R. contingunt, per violentiam detinet, nec eidem R. qui ſuccedere in bonis paternis debet, vult exhibere debitam partem.*]

[2 *Sed eo veniente, altera pars vel per ſe vel per alium ſuam [illegible] exhibere præſentiam contempſit. Nolentes itaq; cauſam ipſam diutius protrahi, eam experientiæ veſtræ committentes.*]

CAP. VI.

Naturales legitimantur per ſequens parentum conjugium, ſpurii [illegible] h. d. inhærendo verbis literæ. Et eſt caput famoſum, & quotidie allegatur in utroq; foro.]

Idem *Exon. Epiſcopo.*

TAnta eſt *b* vis matrimonii, ut qui antea ſunt geniti, poſt contractum matrimonium legitimi habeantur. Si autem vir vivente uxore ſua aliam cognoverit, & ex ea prolem ſuſceperit, licet poſt mortem uxoris eandem duxerit, nihilominus ſpurius erit filius *c*: & ab hæreditate repellendus, præſertim ſi in mortem uxoris prioris alteruter eorum, aliquid fuerit machinatus.

CAP. VII.

De cauſa civili inter laicos non cognoſcit eccleſia : cognoſcit tamen an quis ſit de legitimo matrimonio natus.

Idem *London. & Vigorien. Epiſcopis.*

CAuſam *d* quæ inter R. & F. ſuper eo, quòd mater dicti R. dicitur non fuiſſe de legitimo matrimonio nata, agitari dignoſcitur, vobis commiſimus terminandam. Verùm quia literis noſtris inſeri fecimus, ut ſæpe [illegible] R. poſſeſſionem omnium, quorum poſſeſſor extiterat, quando avus ſuus proficiſcendi Hieroſolymam iter arripuit, ante principalis cauſæ ingreſſum faceretis reſtitui, ſi eadem poſſeſſione fuiſſet per violentiam ſpoliatus : nos attendentes, quòd ad Regem pertinet, non ad eccleſiam de talibus poſſeſſionibus judicare, ne videamur juri Regis Anglorum detrahere, qui ipſarum judicium ad ſe aſſerit pertinere. Fraternitati veſtræ mandamus, quatenus Regi poſſeſſionum judicium relinquentes, de cauſa principali, videlicet, utrum mater prædicti R. de legitimo ſit matrimonio nata, plenius cognoſcatis, & cauſam hujuſmodi terminetis, licet incongruum videatur, ut matrimonium genitricis præfati R. impetatur, quod ea vivente non fuit (ut dicitur) impetitum.

CAP. VIII.

Si mulier per judicium eccleſiæ ſeparata à primo, vivente illo contrahit cum ſecundo, legitima erit proles, quam ex illo ſuſcepit.

Idem *Epiſcopo & Archiepiſcopo Vincentino.*

PErlatum *a* eſt ad audientiam noſtram, quòd quum H. ad partes Conſtantinop. tranſiſſet, & ibi moram per decennium & amplius faciens, ad I. uxorem ſuam non rediens *b*, ipſa apud bonæ me. Vincentinum Epiſcopum adverſus eum querelam depoſuit, & quòd eum non poſſet diutius expectare, nihilominus allegavit. Epiſcopus verò ſicut vir providus & diſcretus parentibus viri mandavit, ut pro eo mitterent, & ipſum ad propria revocarent. Cumque elapſo longi temporis ſpacio *c* vir non remearet ad propria, Epiſcopus in conſpectu eccleſiæ auditis rationibus mulieris, inter eos ſententiam divortii promulgavit, & mulieri, ut alium duceret, facultatem indulſit. Ideoque mandamus, quatenus ſi conſtiterit, quòd Epiſcopus inter eos ſententiam divortii tulerit, filios, quos ſuſtulit de alio, ad cujus copulam auctoritate prædicti Epiſcopi migravit, legitimos judicetis, eos hac occaſione ab hæreditate non patientes excludi.

CAP. IX.

Filii nati ex matrimonio clandeſtino per eccleſiam approbato, ſunt legitimi, h. d. inhærendo literæ.

Idem *Beluacen. Epiſcopo.*

QVod *d* nobis : & infrà. Si qui autem de clandeſtino matrimonio poſtmodum ab eccleſia comprobato generati fuerint, eos legitimos judices filios & hæredes.

CAP. X.

Nati ex matrimonio contracto contra publicæ honeſtatis juſtitiam illegitimi ſunt, & ab hæreditate parentum excludendi : & tene menti hunc caſum, quia ſæpe per ignorantiam accedit.

Cœleſtinus III. *Eboracen. Archiepiſcopo.*

REferente *e* nobis : & infrà. Fra. t. t. reſpon. quòd publicæ honeſtatis juſtitia prohibente matrimonium inter eos contrahi non potuit, & contractum debuit ſeparari : ac per hoc cùm filii, nec per eccleſiæ permiſſionem nec per paternam ignorantiam excuſentur, ad ſucceſſionem bonorum paternorum non videntur aliquatenus admittendi.

CAP. XI.

Ad docendum prolem illegitimam, non ſufficit probare impedimentum matrimonii, ſi fuit in facie eccleſiæ contractum.

Idem.

PErvenit *f* ſanè ad nos ex inſinuatione L. viduæ, quòd cùm inter G. patrem ſuum, & A. matrem illius, matrimonium fuiſſet legitimè celebratum, & quandiu vixerunt, quietè permanſerunt *g*: poſt illorum deceſſum quidam aſſerentes eam de non legitimo matrimonio fuiſſe ſuſceptam, à paterna hæreditate tanquam illegitimam, amovere conantur : Mandamus

a *Ca. 5. eod. tit. in 1. comp. Et quatenus ex hoc c. colligitur, quod quæſtio ſpiritualis remittenda eſt ad judicem eccleſiaſticum, ſi incidat coram judice ſeculari, vide Bart. & Alex. in l. Titia. ff. ſolut. matrim.* b *Ca. 6. eod. tit. in 1. comp.* c *vide l. bonorum. per Bar. ff. rem rat. hab. & l. pen. §. uxor. ff. ſolut. matrim.* d *C. 7. eod. tit. in 1. comp. & poſt conc. Lat. p. 33. c. 4.*

a *C. 8. eod. tit. in 1. comp. & poſt conc. Lat. p. 50. c. 23.* b *rediret.* c *Adde quod dicatur eſſe longum temporis ſpatium, Inſt. de uſucap. §. 1. & l. fin. C. de præſc. long. temp.* d *Ca. 3. tit. de clandeſt. deſponſ. in 1. comp. & poſt conc. Lat. p. 50. c. 17. vide citata in c. cum inhibitio. ſupr. de clandeſt. deſponſ.* e *C. 1. eod. tit. in 2. comp.* f *C. 2. eod. tit. in 2. comp.* g *permanſerint.*

itaque, quatenus ſi eſt ita, dictam viduam legitimam nunciętis.

CAP. XII.

Statur dicto teſtium, qui probant aliquem legitimum, licet fama viciniæ & tractatus parentum habeat contrarium.

Innocentius III.

PEr tuas *a* literas intimaſti, quòd R. ex muliere, quam ſecundùm opinionem majoris partis viciniæ in concubinam habebat, prole ſuſcepta, quandam poſt & aliam ea defuncta duxit in uxorem: & ea, de qua prolem ſuſceperat, virum ſibi alium copulavit: proceſſu verò temporis idem R. in præſentia multorum firmavit proprio juramento, quòd eam quam habere viſus fuerat concubinam, priùs adfidaverat in uxorem, quàm ex ea filium genuiſſet: & poſtea cùm *b* ageret in extremis, eum quem ex ea ſuſceperat, in teſtamento hæredem inſtituens, legitimum filium appellavit *c*. Cùm autem tuæ inquiſitioni fuiſſet commiſſum, an filius ſic ſuſceptus, legitimus eſſet hæres ipſius R. & ad ejus patrimonium admittendus, tu præter id, quòd ex quadam decretali bonæ memo. Alex. Papæ prædeceſſ. no. ſtandum eſſe ſuper hoc verbo viri & mulieris credebas: receptis teſtibus à filio ejusdem R. productis, quibus legitimè comprobavit prædictum R. matrem ſuam in capella ſancti Sergii adfidaſſe, eum ipſius R. hæredem eſſe legitimum judicaſti. Nos autem attendentes, quòd plus eſt, quod in veritate agitur, quàm quod ſimulatè concipitur: licet dictus R. cùm ea dimiſſa, quam ut concubinam habuerat, ad alia vota tranſiverit *d*, videatur ipſo facto matrimonium, quod inter eos celebratum fuerat, denegaſſe: quia tamen deſponſatio per teſtes legitimos comprobata, eos matrimonialiter fuiſſe conjunctos oſtendit: ſive deſponſatio ipſa fuerit de præſenti, aut per conſenſum legitimum per verba de præſenti expreſſum, copula matrimonii inter eos fuerit celebrata: ſive per verba de futuro, carnali copula ſubſecuta: non tam decretali dicti prædec. no. quæ in caſu diſſimili loquitur, quàm inductis probationibus innitentes, te proceſſiſſe legitimè reſpondemus, ſententiam tuam auctoritate Apoſtolica confirmantes.

CAP. XIII.

In terris eccleſiæ Papa poteſt liberè illegitimos legitimare, in terris verò alienis nō niſi ex cauſis multùm arduis, vel niſi in ſpiritualibus: tunc tamen indirectè & per quandam conſequentiam intelligitur legitimare etiam quoad temporalia: hoc tamen ultimum non eſt ſine ſcrupulo. h. d. ſecundùm intellectum, qui placet Pann. & eſt c. difficile, & multùm famoſum.

Idem *nobili viro Gu. montis Peſſulani.*

PEr *e* venerabilem fratrem noſtrum Arelaten. Archiepiſcopum tua nobis humilitas ſupplicavit, ut filios tuos legitimationis dignaremur titulo decorare, quatenus eis, quo minus tibi ſuccederent, natalium objectio non noceret. Quòd autem ſuper hoc Apoſtolica ſedes plenam habeat poteſtatem, ex illo videtur, quòd diverſis cauſis inſpectis, cum quibusdam minus legitimè genitis, non naturalibus *f* tantùm, ſed adulterinis etiam diſpenſavit, ſic ad actus ſpirituales illos legitimans, ut poſſint in Epiſcopos promoveri: ex quo veriſimilius creditur, & probabilius reputatur, ut eos ad actus legitimare valeat ſeculares, præſertim ſi præter Romanos Pontifices inter homines ſuperiorem alium non cognoſcant, qui legitimandi habeat poteſtatem [illegible] cùm major in ſpiritualibus tam providentia [illegible] ctoritas & idoneitas requiratur: quod in majori [illegible] ceditur, licitum eſſe videtur & *a* in minori. [illegible] le quoque id videtur poſſe probari, cùm ex [illegible] aliquis ad apicem epiſcopalis dignitatis aſſumitur [illegible] tur à patria poteſtate. Præterea enim ſi [illegible] ſcopus ſcienter ſervum alterius in Presbyterum [illegible] naret, licet ordinator ſatisfacere domino tene[illegible] dinatus tamen jugum evaderet ſervitutis. Videtur [illegible] ſiquidem monſtroſum, ut qui legitimus ad ſpiritua[illegible] fieret actiones, circa ſeculares actus illegitimus [illegible] neret: unde quum in ſpiritualibus diſpenſetur [illegible] ſequenter intelligitur in temporalibus diſpenſ[illegible]. Id autem in patrimonio beati Petri liberè poteſt [illegible] ſed. efficere, in quo & ſummi Pontificis auctoritatem exercet, & ſummi principis exequitur poteſtatem [illegible] debatur autem ex eo trahere majorem audaciam [illegible] ſtulandi, quòd cùm Rex Francorum I. Reginam [illegible] ſerit, & ex alia poſtmodum ſuperducta [illegible] pit & puellam, & tu ſimiliter, excluſa legitima [illegible] duxeris aliam, ex qua filios ſuſcepiſti: ſicut [illegible] regis ejusdem, ſic cum tuis credebatur [illegible] Apoſtol. ſed. diſpenſandum. Verùm ſi [illegible] ter inſpicitur, non res ſimilis, ſed valde [illegible] nitur; nam Rex ipſe à Regina per Remen. Archiepiſcopum Apoſtolicæ ſedis legatum fuit per ſententiam [illegible] tus, tu verò uxorem tuam à te temeritate [illegible] raſti. Ipſe quoque priusquam ad eum [illegible] non contrahendo cum altera perveniſſet, aliam [illegible] xit, ex qua prolem geminam noſcitur ſuſcepiſſe [illegible] in contemptum eccleſiæ, aliam ſuperinducere [illegible] taſti. Præterea Rex ipſe contra matrimonium [illegible] mentum affinitatis objecit, & coram præfato Archiepiſcopo teſtes induxit: cujus ſententia, quia [illegible] ſolummodo propter judiciarium ordinem [illegible] tum, nos poſt reſtitutionem Reginæ alios [illegible] ximus deputandos: tu verò uxori tuæ nihil [illegible] tium induceret objeciſti: cùm etſi fides tori [illegible] tribus bonis conjugii, non tamen ipſius [illegible] gale vinculum violaſſet. De filiis ergo ejusdem [illegible] utrum legitimi vel illegitimi fuerint, quamdiu [illegible] quæſtio adfinitatis objectæ, poteſt non immerito [illegible] tari. Nam ſi adfinitas fuerit comprobata, [illegible] Reginam non eſſe Regis conjugem apparebit: [illegible] ſequens alia videbitur ſibi legitimè copulata, & [illegible] legitimos peperiſſe. Inſuper cùm Rex ſuperiorem in temporalibus minimè recognoſcat, ſine juris [illegible] ſione in eo ſe jurisdictioni noſtræ ſubjicere potuit [illegible] videretur aliquibus, quòd per ſeipſum (non [illegible] Pater cum filiis, ſed tanquam Princeps cum [illegible] potuit diſpenſare; tu autem noſceris aliis ſubjectus [illegible] [1 & j.] Rationibus igitur his inducti, Regi [illegible] fecimus requiſiti, cauſam tam ex veteri, quàm ex novo teſtamento tradentes, quòd non ſolùm in eccleſiæ patrimonio (ſuper quo plenam in temporalibus gerimus poteſtatem) verumetiam in aliis regionibus, certis cauſis inſpectis, temporalem jurisdictionem caſualiter exercemus, non quòd alieno juri præjudicare [illegible] ſed quia ſicut in Deuteronomio *e* continetur [illegible] ficile & ambiguum apud te judicium eſſe [illegible] inter ſanguinem & ſanguinem, cauſam & cauſam [illegible] pram & lepram, & judicium inter portas videris [illegible] ri, veniens ad ſacerdotes Levitici generis, & ad [illegible]

a *C. 1. eod. tit. in 3. compil.* b *dum.* c *vide Pannorm. cap. fin. de mut. petit. & Iaſ. in l. neq; profeſſio. C. de teſtamentis.* d *tranſivit.* e *C. 2. eod. tit. in 3. comp. vide Covarr. ep. 4. Decr. p. 2. c. 8. §. 8.* f *Qui dicantur filii naturales, adulterini, ſpurii & alii illegitimè nati quovis nomine appellentur, vide Card. Paleotum l. de not. & ſpur. filiis.*

a *al. etiam in minori.* b *Videtur.* c [illegible] d *ſubjectis.* e *Deuteron. 17. Hæc Decr.* [illegible] *uſq; ad illa verba: Sanè cum Deut. in ea imprimenda* [illegible] *mus antiqua & magis emendata Greg. exemplaria* [illegible] *ad verba tantiſper differt à vulgata editione, ſed eadem* [illegible] *tentia.*

qui

qui fuerit illo tempore: qui judicabunt tibi judicii veritatem: & facies quæcunque dixerint, qui præſunt loco, quem elegerit Dominus: ſequerisque eorum ſententiam: qui autem ſuperbierit nolens obedire ſacerdotis imperio, qui eo tempore miniſtrat Domino Deo tuo: decreto judicis morietur. Sanè cùm Deuteronomium, lex ſecunda interpretetur, ex vi vocabuli comprobatur, ut quod ibi decernitur, in Novo Teſtamento debeat obſervari: locus enim quem elegit Dominus, Apoſtolica ſedes eſſe cognoſcitur: cùm enim Petrus urbem fugiens exiiſſet, volens eum Dominus ad locum, quem elegerat revocare, interrogatus ab eo, Domine, quò vadis? reſpondit, venio Romam iterum crucifigi: quod intelligens pro ſe dictum, ad locum ipſum protinus eſt reverſus. Sunt autem ſacerdotes Levitici generis fratres noſtri, qui nobis jure Levitico in executione ſacerdotalis officii coadjutores exiſtunt. Is verò ſuper eos ſacerdos ſive judex exiſtit, cui Dominus, inquit, in Petro *a*: Quodcunque ligaveris ſuper terram, erit ligatum & in cœlis. Ejus vicarius, qui eſt ſacerdos in æternum ſecundùm * ordinem Melchiſedech, conſtitutus à Deo judex vivorum & mortuorum. Tria quippe diſtinguit judicia. Primum inter ſanguinem, & ſanguinem, per quod criminale intelligitur & civile. Vltimum inter lepram & lepram, per quod eccleſiaſticum & criminale notatur. Medium inter cauſam & cauſam, quod ad utrunque refertur, tam eccleſiaſticum, quàm civile: in quibus cùm aliquid fuerit difficile vel ambiguum, ad judicium eſt ſedis Apoſtolicæ recurrendum, cujus ſententiam, qui ſuperbiens contempſerit, obſervare, mori præcipitur, id eſt, per excommunicationis ſententiam velut mortuus à communione fidelium ſeparari. Paulus etiam ut plenitudinem poteſtatis exponeret, ad Corinth. *b* ſcribens ait: Neſcitis quoniam Angelos judicabitis, quantò magis ſecularia? Licet igitur cum filiis *c* ſæpedicti Regis (de quibus, an fuerint legitimi ab initio dubitatur) duxerimus diſpenſandum: quia tamen tam lex Moſaica, quàm canonica ſobolem ſuſceptam ex adulterio deteſtatur *d*, teſtante Domino, quòd manzeres *e* & ſpurii uſque ad decimam generationem in eccleſiam non intrabunt: canone verò vetante tales ad ſacros ordines promoveri: ſecularibus quoque legibus non ſolùm repellentibus eos à ſucceſſione paterna, ſed negantibus ipſis etiam alimenta: petitioni tuæ non duximus adnuendum.

[1 *Vnde ſine ipſorum forſan injuria, niſi præſtarent nobis aſſenſum in hoc ſubdere te non poſſes, nec ejus auctoritatis exiſtis, ut diſpenſandi ſuper his liberam habeas facultatem.*]

CAP. XIV.

Si conjugatus vivente prima in facie eccleſiæ contrahit cum ſecunda hoc ignorante, legitima erit eorum proles.

Idem *H. & R. canonicis Beneventanis.*

EX tenore *f* literarum veſtrarum nobis innotuit, quòd cùm G. vidua hæreditatem quondam R. mariti ſui ſibi & pupillo filio ſuo reſtitui poſtularet, pars adverſa petitionem ejus nitebatur excludere, pro eo quòd R. maritum ipſius viduæ de adulterio genitum adſerebat: [1 etc.] intelligentes, quòd pater prædicti R. matrem ipſius in faciem eccleſiæ ignaram, quòd ipſe aliam ſibi matrimonialiter copulaſſet, duxerit in uxorem, & dum ipſa conjunx ipſius legitima putaretur, dictum R. ſuſcepit ex eadem: in favorem prolis potius declinamus, memoratum R. legitimum reputantes.

[1 *Proponens quòd dicti R. pater vivente uxore legitimâ quandam aliam Maritiam nomine ſuperduxit, ex qua præfatum R. maritum ipſius viduæ generavit. Econtra verò pars vidua reſpondebat, quòd cùm Maritia præfata neſciens, quòd dicti R. pater aliam haberet uxorem, cum eo in facie eccleſiæ contraxiſſet, ejus filius, quem ſuſcepit ab eo, legitimus debebat habere: cùm non debeant illegitimi reputari, qui de adultera conſcientia non naſcuntur. Cumque ſuper hoc diutius fuiſſet in veſtra præſentia litigatum, & nonnullorum prudentum ſententiæ, quorum conſilium requiſiſtis, in hoc invicem diſcordaret, ſe. duxiſtis Ap. conſulendam. Nos igitur.*]

CAP. XV.

Proles infidelium, qui poſtea convertuntur, legitima eſt, etiam ſi parentes ſunt in gradu prohibito lege canonica.

Idem *Epiſcopo Tibur.* a

GAudemus *b*: *& infrà.* Cæterùm prolem de infidelium conjunctionibus natam, qui ſecundo, tertio, vel ulteriore gradu, ſecundùm opinionem illorum *c* matrimoniali contraxerunt affectu, poſt fidem receptam (utilitate publica ſuadente) legitimam volumus reputari.

QVI MATRIMONIVM *d* ACCVSARE poſſunt, vel contra illud teſtari.

TITVLVS XVIII.

CAP. I.

Cùm agitur de fœdere matrimonii, reo abſente contumaciter poſſunt ſuper impedimento matrimonii recipi teſtes, dummodo ſint legitimi: & ad dicta eorum fertur ſententia.

Alexander III. *Pariſienſi* e *Epiſcopo.*

REIatum *f* eſt, quòd cùm pater cujuſdam puellæ eam cuidam civi Pariſienſi *g* nuptui tradidiſſet, maritus poſt aliquot annos quibus cum uxore permanſit, propter homicidium, quod commiſit, de civitate timore mortis exivit: nunc autem dicitur poſſe probari, quòd pater puellæ eum de ſacro fonte *h* levavit: ſed literis tuis quæſitus nondum potuit inveniri, licet quinquennium ſit tranſactum: *& infrà.* Cæterùm conſultationi tuæ taliter reſpond. [*quòd ſi juvenis & puella aliquot annis ſine quæſtione fuerunt ſimul, qui præſcriptum matrimonium nunc accuſant, non videntur ſuſpicione carere.*] quòd ſi manifeſtum eſt, quod aſſeritur, aut legitimi accuſatores & teſtes appareant: poſtquam juvenis fuerit cum omni diligentia requiſitus, etiam ſi nequiverit inveniri, teſtes recipere poteris, & fine canonico judicium terminare.

CAP. II.

Accuſatio & teſtimonium in cauſa matrimoniali perſonaliter & non per literas fieri debent.

Clemens III.

ANobis *i* eſt quæſitum, utrum aliqui ſuper accuſatione matrimonii nihil voce propria *k* depromentes, debeant per ſolam chartulæ conſcriptionem admitti. Ad hoc reſpondemus, quòd in talibus, niſi quantum ad præſumptionem, nullius momenti eſt conſcriptio, quoad ſententiam proferendam, niſi alia legitima adminicula ſuffragentur.

CAP. III.

In cauſa matrimoniali ſuper conſanguinitate & contractu teſtificari poſſunt conſanguinei & parentes.

a *Matth. 16.* * *Pſal. 109. Act. 10.* b *1. Corin. 6.* c *præfati.* d *Deut. 23.* e *Manzeres qui dicantur, tradit Covarruvias lib. 4. decr. part. 2. ca. 8. §. 5.* f *Ca. 3. eod. tit. in 3. compil. vid. Bald. in l. qui contra. Cod. de inceſt. nuptiis.*

a *Tyb. al. Tubu. al. Tybertur.* b *Cap. 4. eod. tit. in 2. compil.* c *eorum.* d *alit. ita: de his qui matrimonium, &c. al. deſunt illa verba, vel contra illud teſtificari.* e *Parmenſ. al. Patrinenſ.* f *Ca. 1. eod. tit. in 1. compil.* g *Parmenſi.* h *vid. Concil. Tridentin. Seſſ. 24. de reformat. matr. c. 2.* i *C. 4. eod. tit. in 1. comp.* k *deponentes.*